

Särab kui briljant sõ

Margus Mikomägi

Filmi tehakse. Eesti rahva suurest pojast. Georg Otsast. Georgi mängib teine suur, näitleja Marko Matvere. Georg Ots siseneb kunstiklubisse, koos Astaga. Temast tormab mööda teatrikritik: „Sa oled viiskümmend korda seda paska laulnud ja näed välja nagu briljant sita sees! Vihkan operetti, aga joon sellegipoolest sinu terviseks! Elagu operetiprintsi!”

Kriitiku sutsu teeb Rakvere mees Toomas Suuman, kes oma sõnul filmi tegemist ei armasta. Stseeni proovitakse ikka ja uuesti. Siis filmitakse. Paus viis minutit.

Kuidas see sulle mõjub, Marko, et ka sinu kohta saab öelda „briljant sita sees“?

Nagu vesi hane selga.

Ikka on nii, et enne mängitakse tilu-lilut ja siis Hamletit, sul on karjäär läinud teistpidi?

Ei, kurat, ma ei mõtle karjääri peale. Pole kunagi mõelnud.

Ikka, miks sinul nii on läinud? On see juhuslik?

Kõik on juhus, ma pole ise midagi tahtnud siin. Ma pole kunagi tahtnud mängida Hamletit. Seda hädist tainapead.

Kui aga oled korra mänginud teda, siis su pilk avardub. Oled sellega kokku puutunud siis tõsiselt, sügavuti. See on näitlejale iseäranis kasulik edaspidises töös.

Hamlet on jõuetu intelligent, kahvatu, verevaene, hädine sell. Hamletit tähtsustatakse üle. Selle näitemängu peale on üks oluline monoloog, tekst, mis teeb temast maailma suurima näitemängu. See on monoloog „olla või

mitte olla“.

Kas sa keskkoolis ka nii mõtlesid?

Ma olen seda ajakirjanikele viis-kuus korda rääkinud. Inimesed ei ole süvenenult seda monoloogi lugenud. See on Georg Meri tõlkes segane kah. Kõik teavad ainult algust. Edasi ei loeta, sest on keeruline. Mõte pole selge.

Linnateatris tegime Hamletit uue tõlke järgi, mõte oli selgem ja klaarim, see tuli ka välja. Kui see mõte sulle kohale jõuab...

Mis mõte see on?

Kui me oleksime sada protsenti kindlad, et pärast surma ei ole mitte midagi. On tühjus, vaikus, uni. Ei ole mingisugust kuradi kohtulauda halli habemega taadiga, kes su elu tegemised ja toimetamised kokku võtab. Määrab karistuse. Näiteks, kui oled iseenda ära tapnud.

Või preemia...

Või preemia. Siis, kui seda pole, ei takistaks meid mitte miski ennast ära tapmast, hävitamast, kui oleme hinge-

liselt ja füüsiliselt nurka surutud. Kui oleme kollapsi läbi teinud. Oleme sisuliselt peres omadega.

Üks, mis takistab inimest enda vastu kätt tõstmast, on just see, et ta ei saa olla kindel, kas äkki teda selle eest kuskil teiselpool nähtamatut seina ei karistata. Pannakse kuskile pütti sind keema koos teiste omasugustega. Keegi sellist saatust ei taha. Kui me oleksime kindlad, et seda kohtu ei ole, oleks Hamlet kindlalt oma vaevad korragealt lõpetanud. Ta tundis ise ju ka, et on nurka surutud.

Ehk me kõik teeks siis nii.

Jah, vot selles ongi point. Monoloogi point - me kõik teeksime seda. Elu oleks hoopis teistsugune, kui me teaksime. See teebki sellest näitemängust maailma suurima, sest mitte ükski teine kirjanik ei ole suutnud meie elukest lühemalt ja täpsemalt kokku võtta. On küll pakke raamatuid sellisemal teemal kirjutatud, aga mitte keegi...

Tahad sa ikka veel näitleja olla?

Kuidas võtta... tegelikult, tegelikult... väga ei tahagi ausalt öeldes. Siiski on hetki, kus on päris põnev olla näitleja. Tekivad mingisugused nähtamatud jõujooned ja sidemed, sellel hetkel, kui trupp on koostatud. Inimesed, näitlejad saavad kokku, hakkavad midagi mängima. Mingisugust kokkuleppelist pilti maalima. Oma tahtejõuga, oma vaimudega, oma kehade. On hetki, kus see õnnestub. Need on küllaltki erksad hetked, kus sa tunned, et see ei ole midagi olmelist. On kõrgemal olmelisusest. Nende hetkede pärast teatrit tehaksegi.

Esimene ind, õhin ja vaimustus, mis on noorel inimesel, kui ta teatrikoolist teatrisse läheb, seda mul muidugi mõista enam ei ole.

Kuidas sa arvad, on sul elus hästi läinud?

Halvasti mul otseselt ju läinud ei ole, aga ma ei mõtle nii. Ma ei oska niimoodi mõelda. Võin öelda, et ei ole asja, mida ma olen tahtnud ja pole saanud elus. Aga ma ei saa öelda, et olen tahtnud hirmsal kombel ja nii palju näidelda.

Tahtsin ühel hetkel väga näitlejaks saada muidugi. Tahtmine tekkis ka alles siis, kui teatrikooli ukse taha jäin sellepärast, et ma ei suutnud omale number nelja vääriliselt selgeks teha nõukogude riigi õiguseid ja aluseid. Pan-

di kolm ja jäin ukse taha. Sain vabakuulajaks. See ongi ainuke suurem tõrge mu elus. Astusin sellele vastu ja must sai näitleja. Võib-olla oli see märk, et ära mine, poiss, ära roni, hoi a eemale, aga ma ei mõistnud seda lugeda tooorkord, olin liiga noor.

Kas seda, et paned Linna-teatri ukse oma selja taga kinni, seedisid pikalt...

Jah, pikka aega jah. Mul on olnud huvisid kogu aeg väljaspool teatrit. Lõpuks polnud võimalik neid huvisid teatriga ühildada. Teater võtab palju aega ja energiat elust ära, sa ei saa kõike korraga teha. Mingi asi peab lõpuks kärisevama, järele andma. Mul ei olnud õigust mürgitada oma suhtumisega häid kolleegide.

Kindel minek ja kindel tulevik?

Ei olnud mingit kindlat teadmist, kuidas läheb. Tuleviku suhtes ei

ole mul mingit teadmist ka täna, kuidas läheb. Tore on, kui läheb hästi. Läheb sitasti, siis mis seal ikka.

Mu jaoks oli üllatus, et lavastad ja veel sellist tükki, materjali, mis pole just Hamlet?

Jah, ma lavastan ainult sel juhul, kui asi mulle huvi pakub. Mingit hädavajadust mul lavastada ei ole. Ehkki selle eest makstakse paremini kui näitlemise eest. Mingit kirge mul lavastamise vastu, vajadust lavastada kõike, mis toimub, seda mul ei ole. Sügavat sündi. Aga kui mul on idee ja see haarab mind kaasa, siis ma olen kohe innukas. „Saateviga“ pole palju kehvem näitemäng kui Hamlet.

Juba tükk aega on eemal seisnud tüdruk, kes ei söanda Marko juttu katkestada. Ma märkan ja katkestan jutu, et Marko saaks minna ja olla Georg Ots.

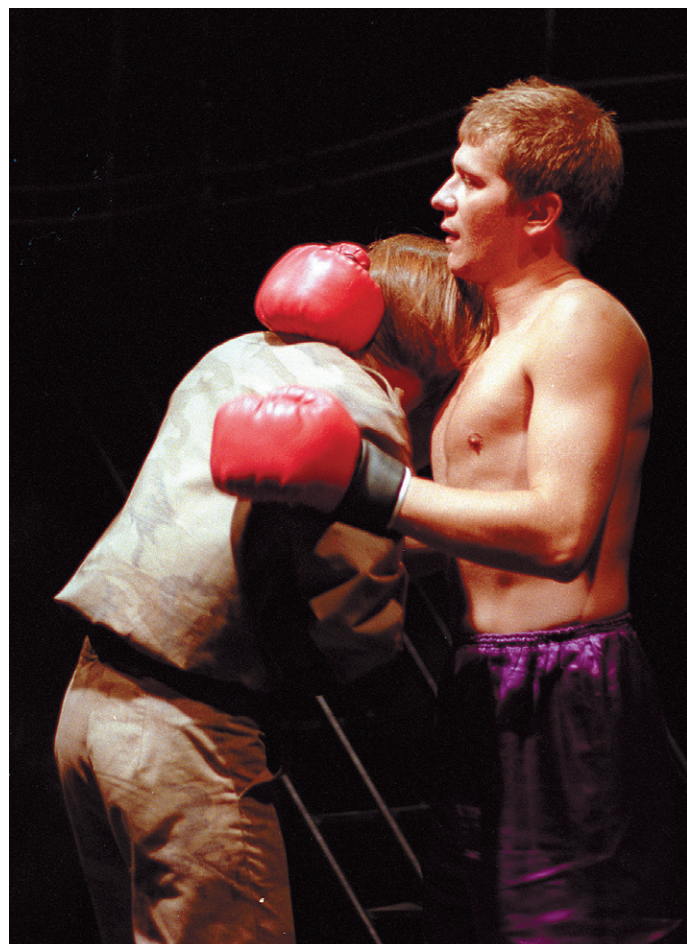
Võte jätkub, kuni tehakse pausi viisteist minutit.

Kakskümmend aastat tagasi

– Me saime sinuga kokku esimest korda siis, kui ma sain kolmekümneaastaseks. Minu meelest olid sa siis väikest kasvu, sul oli hirm, võõrad onud rääkisid palju, olid omavahel tuttavad. Jaan Tätttega te tulite koos Saaremaale. Ja siis pärast pikka jutupidu me läksime, ei tea kelle ettepanekul, varahommikul, nii kella viie paiku Pidula mõisa laulma. Ja sealt oled sa mees. Laulsid „Lilla istus vangitornis, aeg oli igav oota“. Vägevalt, mehe moodi. Pääsesid valla. Miks ma mäletan, et olid väikest kasvu?

– Ma olen praegu ka, no keskmist kasvu. Ehk sa tundsid ennast siis suure mehena. Praegu oled äkki hoopis kõssi vajunud. Ma ei olnud lühem. Ei olnud, olin kõhnem, seda küll.

– Minu jaoks on Marko Otsa grimmis ja kostüümis suur, pikk ja jõuline.

Etenduses „Rocco ja tema vennad“ 1994.

Linnateatri foto

Marko ei kahtle, vaid on Hamlet ja Ots. Fotomontaaz